

Helmiä kotihanasta -esitteen sisältö

Piirroskuvitettu haitariesite, jossa jaloin ja käsin varustetut hauskat vesipisarat kertovat kestävästä veden käytöstä. Esite sisältää Kodin vesietiketti -julisteen ja Vesihuolto -noppapelin.

Pääotsake: Helmiä kotihanasta! Etukannessa tippuva kotihana, Liri ja Lori -vesipisarat, taustalla maapallo ja edessä dinosaurus kertoo: ”Sama ikaikainen vesi kiertää aina vaan; maapallolle ei tule lisää vettä mistään.”

Kodin vesietiketti -juliste: Julisteessa kerrotaan miten arkipäivän pienet muutokset säästävät vettä, rahaa ja ympäristöä. Vinkit on sijoitettu asunnon läpyleikkaukseen: yläkerrassa on kylpyhuone ja alakerrassa keittiö, josta avautuu ovi puutarhaan.

- Sulje hana aina, kun et käytä vettä.
- Seuraa vedenkulutusta, niin vältät suuret vesivahingot.
- Pidä vesiputkisto ja -kalusteet kunnossa.
- Suosi vesipihejä kodinkoneita ja vesikalusteita.
- Täysi kone tiskaa käsinpesua ekologisemmin.
- Korjaa vuotavat vesikalusteet.
- Pese vain likainen vaate – usein pelkkä tuuletus riittää. Pese täysiä koneellisia.
- Suosi luonnonkuituisia vaatteita, sillä keinokuiduista irtoaa mikromuovia.
- Käytä ympäristöystävällisiä pesuaineita.
- Vihannesten huuteluvesi käy hyvin huonekasveille tai siivoukseen.
- Ota vain lyhyt suihku kylvyn sijaan.
- Kastele puutarha sadevedellä aamuvorhain tai iltamyöhään.
- Vie ylimäärälääkkeet apteekkiin ja haitalliset aineet jäteasemalle.
- Laita pönttöön vain sitä itseensä, pyyhinpaperia ja pesuvettä.
- Vaippa, tamponi, vanupuikko, tumpi ja kondomi kuuluvat roskiin.
- Puhdista lattiakaivo ja vesilukko säännöllisesti.
- Vie käytetty paistorasva jäähtyneenä biojätteeseen tai pakattuna sekajätteeseen.
- Putkistoon joutunut öljy kerää ympärilleen moskaa ja tukkii viemärin; se voi tulla kalliiksi kiinteistölle.
- Viemäri ei ole roskis eikä biojätettä.

Liri ja Lori Vesihuollon noppapeli: Peli tutustuttaa Suomen talusveden matkaan pohja- tai pintavedestä vedenkäsittelylaitoksen kautta kodin vesijohtoverkoston. Kotiviemäristä käytetty vesi jatkaa matkaansa edelleen jätevedenpuhdistamolle. Puhdistuksen jälkeen vesi lasketaan purkuvesistöön. Suomen talusvedestä 65 % on pohjavettä, joka soveltuu usein käytettäväksi sellaisenaan; 35 % on pintavettä, joka vaatii puhdistuksen ennen käyttöä talusvetenä.

Suomalainen kuluttaa kotonaan noin 130 litraa vettä päivässä. Tästä 40% kuluu peseytymiseen, 40% WC:ssä ja pyykinpesuun ja 20 % kuluu keittiössä.

Ympäristön tila vaikuttaa vesien laatuun. Suomen kotien käyttövesi pumpataan pohja- tai pintavedestä. Pintaveteen – järviin ja jokiin – päätyy aina ei-toivottuja aineita ympäristöstä. Pintavesi vaatii kunnan puhdistuksen ennen kuin se johdetaan vesijohtoverkoston. Pohjavesi soveltuu usein lähes sellaisenaan talusvedeksi. Ympäristöön valuvat haitta-aineet voivat kuitenkin pilata pohjaveden – riski on suuri, sillä yleensä pohjavesiesiintymiä peittää vain ohut maakerros. Paras pohjavesi on suodattunut paksun hiekka- ja soraharjanteen läpi.

Arvokas maailman vesi. Jokainen ihminen tarvitsee vettä joka päivä. Maapallon vedestä 2,5 % on makeaa, siitä 2 % on jäänä ja vain 0,5 % pinta- tai pohjavettä. Maailman vesivarat jakautuvat epätasaisesti, ja monessa maassa on pulaa puhtaasta vedestä. Huonosti toimiva vesihuolto ja saniteettihygienia ovat osa vesiongelmaa. Vain 0,01 % saatavilla olevasta makeasta vedestä on turvallista käyttää. Tulevaisuudessa yhä kasvava ihmismäärä jakaa maapallon rajalliset vesivarat. Kun veden tarve ylittää tarjolla olevan veden määrän, vesi muuttuu entistäkin arvokkaammaksi luonnonvaraksi.

Pieni vedenkierto-oppi: sama vesi kiertää maapallolla eri muodoissa. Veden, maan ja kasvien pinnalta haihtuu auringonlämmössä vettä kaasumaiseksi vesihöyryksi. Yläilman kylmyydessä vesihöyry tiivistyy pieniksi pisaroiksi, pilveksi. Kun pilven pisara kasvaa painavammaksi, se tippuu sateena maahan – vetenä tai kiinteäksi jähmettyneenä, jääkiteinä eli lumena. Jää sulaa lämmössä vedeksi. Auringonpaisteesta kiinteä jää voi haihtua hangenpinnalta myös suoraan kaasumaiseksi vesihöyryksi.

Lisää tietoa vedestä: <https://www.vesi.fi>

Esitteen tekijät: [EDUWATER-hanke](#) ja Suomen ympäristökeskus SYKE